

HAVEN VED FJORDEN

I dette nummer af ISABELLAS indleder vi vores føljeton om haven ved fjorden. Om det at omlægge sin have fra start til slut. Om ideerne, haveplanerne, indkøb af planter og om alle de mennesker og faggrupper, der skal inddrages. Følg med nu og de følgende numre.

FØR

EFTER

FRA INDKØRSEL TIL HYGGELIG GÅRDHAVE

For den store omlægning var forhaven et kedeligt areal, med perlegrus og plads til familiens biler. I dag er forhaven et læfyldt sted med siddepladser og gårdhavestemning. Noget, familien nyder godt af, når vinden fra fjorden ryger op i de høje vindstyrker.

Når du sidder med dette nummer af ISABELLAS i hånden, er det vinter. Dagene er korte, temperaturen i bund og de grønne fingre gået i hi. Men det behøver drømmene om havelivet, blomsterne og de lune aftener på terrassen bestemt ikke være. Faktisk er det nu, havedrømmene skal blomstre, hvis de vel og mærke skal realiseres i løbet af sommeren. Det er nu, du skal overveje, lade dig inspirere, planlægge og så småt gå i gang med at organisere. Alt dette gjorde familien ved fjorden sidste år på dette tidspunkt. De havde nemlig en drøm om at omlægge deres have. Om at lade forhaven komme til sin ret. Om at etablere en stor terrasse med udsigt over fjorden. Om at få gemt bilerne af vejen og om at plante nyt – uden at få mere vedligeholdelse ud af det. På siderne her kan du læse om, hvordan de kom i gang. Hvordan de realiserede deres drømme, og hvem de trak på for at få projektet til at gå op i en højere enhed. I de følgende numre kan du se, hvordan projektet udviklede sig for til slut i vores sommernummer at se resultatet.

DEN OPRINDELIGE

HAVE VED FJORDEN

Haven ved fjorden ligger ved Roskilde Fjord, eller rettere ud til fjorden, og byder på den mest fantastiske panoramaudsigt. Huset er enkelt og rustikt med fritliggende bjælker, gulpuddede mure og smukke vinduer. Fra familien så huset første gang for tre år siden, har de vidst, at haven skulle omlægges. Huset var skønt, men haven anlagt uhensigtsmæssigt. For fungerede forhaven for eksempel som en lang indkørsel foran huset og blev kun brugt som parkeringsplads for familiens to biler. I stedet ønskede familien en smuk og brugbar forhave med inspiration fra syden samt en løsning, hvor deres to biler blev gemt af vejen.

I den tidligere have var terrassen ganske lille og kun etableret i forhold til aftensolen. I stedet ønskede familien at udnytte den vidunderlige udsigt døgnet rundt. At anlægge en terrasse så tilpas stor, at den kunne fungere som et ekstra rum i sommermånederne og både fyldes med morgensol og aftensol. Sidst, men ikke mindst var beplantningen i den eksisterende have både uinspirerende og tilfældig og ikke i stil med huset og de smukke omgivelser.

PROJEKT HAVE

TAGER FORM

Over en toårig periode hentede familien inspiration fra magasiner og fagblade. De gennemgik haven igen og igen, fulgte den gennem de forskellige årstider og overvejede nøje både stil, materialer og brugen af haven, som også skulle fungere for familiens to fod-

boldglade drenge og labradoren Chelsy. De samlede masser af billedmateriale sammen, klippede smukke blomstersorter ud af diverse havemagasiner, skrev konkrete ønsker om planter, træer, vand og lys ned, og de gjorde sig klart, at haven stort set skulle være vedligeholdelsesfri – med de kompromiser, det nu engang ville medføre. De besluttede også, at haven skulle være enkel i sin opbygning, have flere små hyggekrege, så man nemt kunne flytte sig rundt efter lyset. For at forene de maskuline og feminine sider ønskede man, at husets enkle og rustikke stil skulle forplante sig videre ud i haven, at der også skulle være elementer af romantik og ikke mindst, at det maritime miljø skulle afspejle sig i hele havens udtryk. Derefter lavede familien et oplæg og en grovskitse til en ny indretning af hele udearealet, så de havde et konkret udgangspunkt for en snak med landskabsarkitekten. Hele planlægningsfasen med en professionel rådgiver tog cirka to måneder og udmøntede sig i en målfast haveplan i målestoksforholdet 1:100. Først derefter blev der taget kontakt til en lokal anlægsgartner. I samarbejdet med arkitekten skete der en række tilpasninger/zendringer, hvor terrassen blev større, græsplænen mindre og placeringen af bilerne tænkt om. Og så kom der ikke mindst en del plantevalg til – i den romantiske genre. En proces, der foregik som en spændende og konstruktiv dialog mellem arkitekten og familien – netop fordi familien havde gjort sig klart, hvad de ønskede, drømte om og havde af krav. >>

LÆ OG UDSIGT MED GLASHEGN

STRAND OG HAV SOM INSPIRATION

STRANDSTEN PÅ TRÆTERRASSEN

FRA DRØM TIL PROJEKT BESKRIVELSE

Belægninger, plantevalg, terrasser og indgangspartier. Her er en beskrivelse af den forvandling, haven ved fjorden gennemgik på tre måneder.

DET VÆGTEDE FAMILIEN

- Udsigten skulle udnyttes fuldt ud.
- Børnene og hunden skulle have udfoldelsesmuligheder.
- Haven skulle være vedligeholdelsesfri.
- Indgangspartiet skulle være et smukt og bilfrit område.
- Stilmæssigt skulle der være sammenhæng mellem hus og have.

Indgangspartiet blev lagt helt om. Fra parkeringsplads til toscansk inspireret forhavn. Perlegruset blev skiftet ud med en granitbelægning, og der blev etableret et mindre bassin. Her er roser, takshække, kugleformede buksbom og opstammede træer. Formen er stringent og formel og alligevel sydlandsk – smukt indrettet med krukker og andet grej.

MARITIMT OG ROMANTISK

Da familien fortrinsvis opholder sig på udsigtsterrassen, blev en ny terrasse prioriteret højt. Den oprindelige terrasses areal blev udvidet, og der blev anlagt en morgenterrasse i et indhak mod syd. Terrassen er stor, og der er masser af mindre hyggekrege. Den er udført i ipétræ og minder mest af alt om et skibsdæk. På terrassen sørger krukker, smukke havemøbler, lanterner og lune plaid'er for, at haven kan nydes fra tidlig morgen til sen aften, og kombinationen af skibsdæklook og romantiske blomster giver det rette spil mellem det enkle og rene og det intime og hyggelige. Grunden er gjort større ved at opføre en kampestenmur mod vest, så den stejle skråning er væk, og der er kommet en brugbar græsplæne i vandret plan. I baghaven har børnene fået en græsplæne til boldspil. Desuden har den sydvendte del af haven fået et glashegn, så der altid er læ.

DET RETTE PLANTEVALG

Beplantningen var også vigtig, da den ikke måtte tage udsigten. Valget er derfor faldet på enkelte træer, der kan tåle kystklimaet. For at bryde de store terrasseflader er der etableret bede i selve terrassen. Her er plantet fuldvoksne træer, og jorden i bedene er dækket af søsten, der passer til havens tætte beliggenhed ved kysten. Mod både øst og vest er der plantet hybenroser, der bidrager til den maritime stemning, og som samtidig

er enkle og alligevel romantiske i deres udtryk. Indkørslen er nu blevet til en hyggelig forhavn, parkeringspladserne er rykket helt op til vejen og omkranses af brede bøgehække, der samtidig skjuler skraldespandene.

Det var et krav fra starten, at haven skulle være nem at holde. Den skal fremover kun nydes, vedligeholdes og klippes lidt til hvert år. Kun krukkerne på terrassen kræver lidt ekstra pleje og gødning. De første par år vil det kræve lidt ekstra arbejde. Beplantningen skal etablere sig, ukrudtet skal holdes væk, og der skal vandes lidt ekstra.

PROCES OG PROBLEMER

Haven blev omlagt på tre måneder, og familien valgte at ofre penge på at købe velvoksne træer og planter. Det praktiske arbejde startede i slutningen af maj og sluttede i august. I hele omlægningsfasen var der jord over det hele og materialer og maskiner fordelt i haven. Undervejs i byggeprocessen var der meget at tage stilling til, også selvom både bygherre, rådgiver og entreprenører havde forberedt sig godt. Det krævede mange møder, tilretninger og ændringer – store som små – efterhånden som problemer og nye ideer meldte sig, men familien har ikke en eneste gang fortrudt, at de allierede sig med en havearkitekt og en erfaren entreprenør. Uden dem og deres erfaring var haven aldrig blevet så praktisk og smuk, som den endte med at blive.

At have professionelle håndværkere er godt, når processen ikke forløber, som den skal. For eksempel viste det sig, at jordbundsforholdene var af en karakter, så kampestenmuren ikke kunne blive helt så høj som oprindeligt tænkt. Ekstra dræning var også nødvendig for at sikre, at muren står godt mange år frem. Græsplænen er derfor blevet en meter mindre i bredden end oprindeligt tænkt.

DET KAN DU LÆRE AF FAMILIEN

SÆT ORD OG BILLEDER PÅ DRØMMEN

Dine drømme? De praktiske forhold? Hvad skal haven kunne? Selvom du benytter dig af professionelle rådgivere, så tænk på, hvor forskellige arbejdsopgaver de har, og at din smag kan være langt fra deres egen stil. Det kan derfor være svært for dem at regne ud, hvad dine forventninger er, hvis de ikke bliver præciseret i ord og meget gerne billeder og helst overført til tegning. Jo mere detaljeret og jo mere visuelt du formulerer dine ønsker, jo bedre vejledning kan de give dig.

BRUG RÅDGIVERE, OG SPAR TID OG PENGE

I planlægningsfasen arbejder du tæt sammen med landskabs- og havearkitekter, der planlægger haven i samarbejde med dig og laver målfaste tegninger med angivelser af plantevalg og placering. I udførelsesfasen er det anlægsgartneren, der er din rådgiver og står for den fysiske del af projektet. Selvom projektet er nøje planlagt og tegnet, vil der altid være spørgsmål og problemer, der skal afklares undervejs. Træk på fagfolk, hvis du er i tvivl om materialer m.m.

TÆNK I ØKONOMI OG HUSPRISER

Det er dyrt at anlægge en have, men billigere end at bygge et hus, og glæden kan være mindst lige så stor. Opstil et budget for, hvor meget haven må koste. Belægninger er dyrere end beplantninger. Trapper, stengærde og bassiner er bekostelige og kræver mange mandetimer og store maskiner, men er med til at højne havens udtryk. God planlægning og gode rådgivere kan vise sig at være en rigtig god investering. Få en pris på al ekstraarbejde, og skriv det ned, så du kan forstå regningen, når den til sin tid kommer dumpende. Overvej, hvor meget ejendommen kan bære i investering. Det kan være en god investering at omlægge haven, men hvis huset ligger tæt på offentlig vej eller i en bebyggelse, hvor priserne er relativt lave, er der grænser for, hvor stor en investering ejendommen kan bære. Spørg en ejendomsmægler eller din bankrådgiver.

INDGANGSPARTI MED
PLANTER OG RA GRANIT

VANDBASSIN MED ÅKANDER

UDELIV I DEN TOSCANSKE HAVE

LAD FAGFOLK TAGE HÅND OM DRØMMEN

Skal du omlægge en stor del af haven, så tag rådgivere med på råd. Det er i langt de fleste tilfælde givet godt ud.

Både med hensyn til praktik og økonomien.

HISTORIEN FORTSÆTTER ...

I NUMMER 1/2008

kan du læse om de første spadestik, om indgangspartiet og terrassens tilblivelse.

I NUMMER 2/2008

kan du læse mere om plantevalgene, om plantning, pasning og pleje af haven.

I NUMMER 3/2008

kan du se haven i sin endelige form og få masser af smukke indretningstips.

LANDSKABSARKITEKTEN: OM HAVEPLAN OG PLANTEVALG

Firmaet Sitas blev brugt som rådgiver til projektet her. Firmaet er først og fremmest kendt som producent af større træer og buske, men har også en rådgiverafdeling med blandt andet landskabsarkitekt tilknyttet. Landskabsarkitekt Viggo Folkman sammenfattede familiens mange ideer og krav til den fremtidige have. "Min rådgivning startede med et besøg på stedet, hvor familien viste mig det materiale, de havde udarbejdet. På baggrund heraf udarbejdede jeg en tegning, der sammenfattede det hele i en brugbar og smuk løsning. Den formidable beliggenhed er grundens vigtigste aktiv og samtidig unik, så beliggenheden gav selvsagt en række muligheder, der skulle tilgodeses i videst muligt omfang. Bygherre havde samtidig et ønske om en toscansk inspireret have. Det kan jo umiddelbart lyde uforeneligt med et sjællandsk fjordlandskab, men det er her, at en rådgiver har overblikket og enten kan fraråde kunden det, fordi ønsker og muligheder strider for meget mod hinanden, eller som her kan få det hele til at gå op i en højere enhed. Jeg følte, at vi havde et godt samarbejde, og at resultatet blev spændende."

ANLÆGSGARTNEREN: OM PRAKTIK OG PROBLEMER

Til at udføre det praktiske arbejde blev entreprenørfirmaet Gartnergården tilkaldt. De har stor erfaring med denne type projekter.

"Når vi anlægger en have, anskuer vi den ud fra en række hovedopgaver. For denne have var det belægninger, træterrassen, heplantningen og kampestensmuren. Selvom vi har en tegning at arbejde ud fra, kræver det alligevel en løbende dialog med kunden, så vi er helt sikre på, at arbejdet bliver udført

tilfredsstillende. At vi har en målfast tegning at arbejde ud fra bevirker, at der ikke kommer så mange uforudsete ekstraopgaver. Det er tit et problem, fordi kunden sjældent har gjort sig klart, at når projektet vokser undervejs, så gør regningen det også. En tegning viser, at tingene er tænkt igennem, og at alle er enige om det færdige udtryk. Det er også nemmere at prissætte ud fra en tegning. Vi kan få talt arbejdsproceduren igennem og en eventuel prioritering af opgavernes rækkefølge. I denne her have var det dejligt, at vi arbejdede med materialer af en rigtig god kvalitet. Det giver et flot og holdbart resultat. Vi udførte alle arbejdsopgaver i forbindelse med omlægningen af haven. Det vil sige, at vi også havde kontakten til leverandørerne. Det er faktisk en stor koordineringsopgave, og når vi påtager os den, bliver det selvfølgelig også nemmere for kunden," fortæller Thomas Jærrels.

FAKTA OM HAVEARKITEKTEN OG ENTREPRENØREN

Sitas er en træplanteskole, der har specialiseret sig i dyrkning af store træer og buske. Planteskolen har en træbeholdning på ca. 15.000 træer og udfører alle former for plantning af store træer, også under vanskelige forhold. Sitas er medlem af Dansk Planteskoleejerforening og brancheorganisationen Danske Anlægsgartnere, se mere på www.sitas.dk. Gartnergården, der var anlægsgartner på opgaven, er ligeledes medlem af Danske Anlægsgartnere. Det er kundens garanti for, at arbejdet udføres i henhold til branchestandarder og af et professionelt firma. Medlemmer heraf er også omfattet af "Anlægsgartnerens Garantiordning", der yder privatkunder hjælp i tilfælde af tvister. Se mere på www.gartnergarden.dk.